

Bemutatkoznának röviden az olvasóinknak?

Peter atya: Peter Verhalen atya vagyok, a dallasi Our Lady apátság apátja. 1973-ban végeztem a ciszterci előkészítő iskolában Dallasban. Két évig főiskolára jártam, majd 1975-ben beléptem a monostorba, ahol azóta is élek. Angolt, latint és teológiát tanítottam az iskolánkban.

Paul atya: Paul McCormick atya vagyok, a dallasi Ciszterci Előkészítő Iskola igazgatója. 1992-ben csatlakoztam a szerzetesi közösséghez. 1997-ben szenteltek pappá, és abban az évben kezdtem el dolgozni az iskolában. Kétszer is osztályfőnök voltam – nálunk ezt "form-masternek" hívjuk –, ami összesen tizenhat évet jelent. Az igazgatói feladatokat tizenhárom éve látom el.

Hogyan találtak rá a szerzetesi hivatásukra? Miért éppen a ciszterci rendet választották?

Peter atya: Úgy gondolom, két dolog vezetett végül a monostorba. Először is: ide jártam iskolába, megismertem a szerzeteseket, és nagyon felnéztem több tanáromra... Két dolgot különösen is csodáltam bennük. Az egyik az életük nagylelkűsége volt. Már gyerekként is felfogtam, hogy menekültek, akik hátrahagyták a hazájukat. Tudtam, hogy túléltek az 1956-os forradalmat, és még ezek után is készek voltak teljesen Krisztusnak adni az életüket. Ez mély benyomást tett rám.

A másik, amit nagyra értékeltem, az volt, hogy a tanáraink őszintén a diákokat akarták szolgálni. Éreztem, hogy lehetnek volna elismertebb pozíciókban is – például Dennis atya vagy Rock atya akár Rómában is taníthatott volna teológiát –, de ők mégis inkább Dallasban akartak kisfiúkat tanítani. Ez szintén a nagylelkűségüket tükrözte. Emellett pedig – és ez a másik fontos dolog – ők össze tudták kapcsolni az értelmet és a hitet. Dennis atya például algebrát tanított nekem. Láttam, hogy teljesen Krisztusnak szentelte az életét, és közben a matematikát is magas szinten, logikusan tanította, anélkül, hogy konfliktust látott volna a kettő között. Ez nagy hatással volt rám.

A másik oldal pedig a vallási élmény volt: több alkalommal is megtapasztaltam, hogy Jézus kapcsolatot szeretne velem. Először 17 éves koromban, majd újra egyetemistaként, 19–20 évesen.

Paul atya: Az én történetem nagyon hasonló Peter apatéhoz, csak fordított sorrendben. Nem Dallasból származom, hanem New Houstonból, ami elég messze van. Már tízévesen, ötödik osztályosként éreztem, hogy papi hivatásom van. Mindig is kerestem annak megerősítését, hogy ez Isten akarata, de nyitott voltam rá, és örömmel vettem részt a miséken, bibliakörökön. Egyszerűen szerettem megélni a hitemet. Az egyetem miatt kerültem Dallasba. A Dallasi Egyetemet magyarok alapították – domonkosokkal és másokkal együtt. Itt találkoztam először a szerzetesi élettel. Addig azt hittem, hogy papnak lenni annyit jelent, mint plébánián szolgálni és szentségeket kiszolgáltatni. Nem tudtam, hogy lehet közösségben élni, és tanítani is. A saját plébánosom példája alapján úgy éreztem, kicsit magányos és szellemileg is ki van éhezve.

Aztán amikor megismertem a ciszterci közösséget, nagyon vonzónak találtam. És – ahogy Peter atya is mondta – megismerkedtem a közösség tagjaival, akik rendkívül inspiráló személyiségek voltak. Ugyanazt éreztem: hősiesek, tehetségesek, és emberileg is

lenyűgözőek. Úgy éreztem, hogy az ő közösségükben én is fejlődhetek – emberként, papként és hívőként egyaránt.

Mit üzennek azoknak a magyar ciszterci diákoknak, akik a hivatásukat keresik?

Kérdező: Hány novíciusuk van jelenleg?

Peter atya: Tíz. (nevet) De hát ki számolja, ugye?

Peter atya: Azt tanácsolnám például a szentimrés diákoknak, hogy beszéljenek Perczel Tamással. Nagyon szeretném, ha a Szent Imréből vagy akár más magyar iskolából lennének olyan diákok, akik beszélgetni tudnának egy ciszterci szerzetessel – akár egy szerzetesi hivatásról általában, akár kifejezetten a ciszterci útról. Ma már ez akár Zoomon vagy Skype-on is lehetséges. A közeljövőben talán lesz olyan dallasi ciszterci szerzetes, aki egy időre ideköltözik, és segíthet a fiataloknak – fiúknak, lányoknak egyaránt – a hivatásuk felismerésében.

Paul atya: Teljesen egyetértek Peter atyával. Egy dolgot tennék hozzá: amikor én 1992-ben beléptem a rendbe, annak ellenére, hogy csodálatos papok és testvérek vettek körül, alig voltak hivatások. Valójában akkoriban komolyan felmerült, hogy a közösség talán nem is fog fennmaradni. De engem ez nem riasztott el, és másokat sem. Ha valaki valóban felismeri a hivatását, Isten megadja hozzá azokat az embereket és a támogatást, amire szüksége van ahhoz, hogy kibontakoztassa ezt a hivatást. Peter atya pedig konkrét példákat is említett arra, hogyan lehetünk elérhetőek ciszterciaként.

Peter atya: Itt van például Nevard testvér. Ő fiatal szerzetes, ideiglenes fogadalmat tett, és jelenleg a Sapientia végzi teológiai tanulmányait. Nem tudom pontosan az időzítést, de valószínűleg két éven belül pappá szentelhető lesz. Tehát ő már majdnem végzett, és biztosan szívesen beszélgetne az érdeklődőkkel itt Magyarországon is.

A dallasi ciszterci közösség szemmel láthatóan virágzik... Mi a titka ennek a sikernek?

Peter atya: Nemrég részt vettem egy találkozón az amerikai bencés apátokkal, és a beszélgetés vezetője megkérte azokat az apátokat, akiknek öt főnél több jelöltjük van képzés alatt, hogy emeljék fel a kezüket. Mindössze három kéz emelkedett a magasba: a dallasi közösség, és két bencés apátság. Aztán megkérdezte ezeket az apátokat: „Mi a titkuk?” Nagyon érdekes válaszok születtek, mindegyik kissé másképp fogalmazta meg. Az egyik kulcsfontosságú tényező a közösség volt: úgy érezték, hogy erős testvéri közösséget alkotnak, ahol a szerzetesek – bár mindig vannak kisebb konfliktusok – kedvelik egymást, együtt dolgoznak, és törődnek egymással, miközben közösen igyekeznek Krisztushoz közeledni. Ez nálunk Dallasban is így van. Isten kegyelméből a közösségünkben együtt él egy huszonkét éves fiatal és egy kilencvenhárom éves idősebb testvér – ami igazán különleges.

A második tényező, amit én „értelmes munkának” hívok – talán különösen fontos ez a férfiak számára. A dallasi szerzetesek nagy felelősséget vállalnak. Paul atya például kétszer is volt form-master, azaz osztályfőnök. Ő felelt a rábízott diákok fejlődéséért – ha valaki épp a szüleivel, az osztálytársaival vagy mondjuk az algebrával küzdött, ő ott volt, hogy segítsen. Mindannyian tudjuk, milyen veszélyes lehet, ha egy fiatal egyedül érzi magát, és túl nagy

nyomás nehezedik rá. Szerintem az emberek látják, hogy amit Dallasban csinálunk, az valóban fontos munka.

A harmadik tényező pedig az imaélet. Természetesen nekünk is megvannak a gyengeségeink, hibáink, de a szerzeteseink valóban igyekeznek imádságban Krisztushoz közeledni – az egyházi zsolozsmán, a szentmisén keresztül. Mindenki ott van – persze valaki épp beteg, vagy máshol van egy-egy napon –, de általában mindenki részt vesz a zsolozsmán, és reggelente a misén is. Tehát a három kulcselem: közösség, felelős és értelmes munka, valamint közös imádság. És van egy nagyon jó szakácsunk is. (nevet)

Kérdező: Az sokat segít! :D

Paul atya: Természetesen mindenben egyetértek Peter atyával. Az is nagyon fontos, hogy sok középkorú, sőt negyven év alatti szerzetesünk van. Ez megkönnyíti a fiatalok számára, hogy el tudják képzelni magukat ebben az életformában. A korai években, 1992 és 2004 között többféle dolgot is kipróbáltunk, de nem hozták meg a gyümölcsüket – egészen addig, amíg két dolog történt. Az egyik, hogy az akkori apát bevezette a szentségimádást. A közösség naponta imádkozott a hivatásokért. A második pedig – ezt inkább Peter atyára bízom, ő szebben el tudja mondani – Fr. Dennis imája volt Lóránt atya sírjánál.

Peter atya: Lawrence atya, az előző apát, valóban bevezette a szentségimádást, és mellette a rózsafüzért is – bár nem volt kötelező, sokan mégis naponta elimádkozták a rózsafüzért a hivatásokért. Emellett pedig elkezdett imádkozni Boldog Brenner Jánoshoz és Sigmond Lóránt atyához. Ő volt Dennis atya novíciusmestere az illegális zirci noviciátus idején. Ezeknek a szenteknek a közbenjárására az apátság öt éven belül tizenöt hivatást kapott – ez szinte csodaszámba megy. Ebből tizenegy szerzetes ma is velünk van, ők viszik tovább az iskola ügyét. Úgy gondolom, hogy mindez Lóránt atya és Boldog János közbenjárásának köszönhető.

Paul atya: És Dennis atya ezt az imát itt mondta el, amikor zarándokként ellátogatott Zircra, Lóránt atya sírjához. Ahogy emlékszem, azt kérte, hogy kapjunk öt hivatást tíz éven belül... Talán Lóránt atya félreértette, mert végül tíz hivatást kaptunk öt éven belül. (nevet)

És ha ezek a fiatalok ott maradnak, és hitelesen élik meg hivatásukat, akkor a következő generáció is úgy érzi: „Igen, én is el tudom képzelni ezt az utat.”

Önök szerint hogyan kellene megvalósítanunk II. János Pál pápa által szorgalmazott „új evangelizációt”?

Paul atya: Szerintem kezdjük kicsiben. Nehéz evangelizálni egy egész országot. Evangelizáld a barátaidat! Evangelizáld az osztálytársaidat, a csapattársaidat, a családtagjaidat! Tedd mindezt alázattal, nagylelkűséggel, megértéssel... és hitelesen. Ha valódi kapcsolatod van Krisztussal, és megtapasztalod a békét, az örömet és az élet értelmét – még a szenvedésben, csalódásban, stresszben is –, akkor az emberek kérdezni fognak. Nem neked kell őket megkeresni, ők fognak odajönni hozzád: „Miért?” vagy „Te olyan tehetséges és iskolázott vagy... miért gondolkodsz egyáltalán a papi hivatáson?” És ekkor elmondhatod nekik, hogy ki Krisztus, és hogy mit jelent számodra.

Manapság persze ott a közösségi média... hát nem tudom. (nevet) Peter atya: (nevet) Tedd csak ki oda!

Paul atya: De azt hiszem, Amerikában is így működik. Ahogy Peter atya is mondani szokta: vannak „zsebek” – fiatalok, idősek, férfiak és nők –, akik együtt próbálják hitelesen megélni a hitet, és mások ezt látva kíváncsiak lesznek, sőt néha irigyek is. Így terjed ez.

És néha el is gondolkodom azon, hogy nem feltétlenül a számok számítanak – nem az a cél, hogy „mindenki katolikus legyen”. Lehet, hogy valaki meg van kereszttelve, de valóban élő kapcsolata van Krisztussal?

Kérdező: Valójában pont ez történik most Magyarországon is. A statisztikák szerint nagyon magas a katolikusok aránya, de a valóságban nem így tűnik. Keresztény kultúrkörben élünk, sok a „névleges keresztény”. Hogyan lehet őket evangelizálni?

Peter atya: Azt hiszem, Paul atya válasza itt is érvényes. Az egyik iskolaigazgató – talán Pécsről, vagy talán Barlay úr mondta –, hogy az az álma, hogy az iskolája lassan, apránként evangelizálja és keresztényibbé tegye a kultúrát. Apró lépésekben... például úgy tanítani a magyar irodalmat, hogy nem is kell kimondani Jézus nevét, mégis lehet beszélni az elidegenedés élményéről, a bűntudatról, a bűnről, az örömről, a transzcendensről – és a vágyról, hogy ezt megoszthassuk másokkal. Ez nagyon fontos. És emellett lehet kifejezetten keresztény írókat is bemutatni, akik akár Nobel-díjra is jelöltek voltak. Ilyen például Gertrud von Le Fort – ő egy nagyszerű trilógiát írt az 1920-as évek Rómájáról –, vagy Sigrid Undset – aki gyönyörű regényt írt Sienai Szent Katalinról, illetve egy hosszú trilógiát Kristin Lavransdatterről.

A lényeg, hogy mindenki ott tegye meg, ahol van. Ha valaki diák, tanár, orvos vagy ügyvéd – mindezt lehet keresztény módon is csinálni. Nem kell prédikálni, de ha például orvosként kezeled a páciens, tudd, hogy nem csak egy test, amit „meg kell javítani”.

Paul atya: Emlékszem, amikor Rómában tanultam, egy misszionáriusokból álló osztály tagja voltam. Mindenki beszélt angolul, de a világ minden tájáról jöttek: Dél-Afrikából, Angliából, és még sok helyről. A tanárunk elmesélte, hogy Indiába küldték evangelizálni. Egy faluba ment, ahol mindenki hindu volt, és eleinte nem beszélt Krisztusról. Egyszerűen csak segíteni próbált: aki defektet kapott, annak a kerekét javította meg, aki a kertjében dolgozott, annak segített kapálni. Nemsokára megkérdezték tőle: „Miért vagy itt?” Ő pedig azt válaszolta: „Azért, hogy szeresselek titeket.” „De miért törödsz velünk?” – kérdezték.

Peter atya: Ez pont, mint Kalkuttai Teréz anyja.

Paul atya: És ezzel a hozzáállással hatalmas változást hozott Indiában.

Mi volt a benyomásuk Magyarországról és az iskolai közösségünkről a látogatásuk során?

Peter atya: Nagyon pozitív benyomásaim voltak. Először is – és ez lehet, hogy felszínesen hangzik –, rengeteg tehetséges, vidám fiút és lányt láttam az iskolában. Biztosan ismeritek azt az érzést, amikor beléptek valaki otthonába, és szinte azonnal érezni lehet, hogy boldog, egészséges családi légkör van-e ott, vagy inkább feszült, nyomasztó. Ugyanez igaz egy iskolára is: belépsz, és érzed, hogy az ott dolgozók tényleg igyekeznek jól tanítani, és törődnek a diákokkal. Ez nagyon szép volt.

A másik, ami engem – és tudom, hogy Pault is – mélyen megérintett, az a Parázs csoport volt. Különösen tetszett a közös ima során a kirakós ötlete: hogy aki belép, és elmond egy kis imát, az betehet egy darabot a kirakósba – így a többi diák is látja, hogy „nem vagyok egyedül, mások is imádkoznak.” Ez igazán ötletes és megindító volt.

Paul atya: És milyen más volt most, mint legutóbb?

Peter atya: Ez persze szubjektív, de most sokkal erősebben éreztem a szeretetet... Úgy éreztem, hogy valóban történik valami az iskolákban. Ez pontosan olyan „kis zseb” – ahogy mi nevezzük –, amit Amerikában is látok itt-ott: olyan helyek, ahol tényleg élettel teli a hit. És nálatok ez a kis zseb létezik – köszönhetően Barlay úrnak, a tanároknak és a diákoknak egyaránt. Inspiráló volt. Igazán inspiráló. És most még inkább így éreztem, mint korábbi látogatásaim során.

Paul atya: Az első benyomásom az volt, hogy milyen nagy az iskola! (nevet) Nálunk az iskolában 360 diák van, kicsi, egy-két emeletes, és csak fiúk járnak oda. Nálatok 900 diák van – ez rögtön szembetűnt. De ahogy Peter atya is említette, amikor ti, András és Izsák körbevezettetek bennünket, mindenütt kedves, barátságos emberekkel találkoztunk. És ahogy láttuk a diákokat tanulás közben... keményen dolgoztak, látszott, hogy az iskolában komolyan veszik a tanulást. De mindemellett – az ezzel járó stressz ellenére – boldogság is érződött. Amikor pedig a tanárokat meglátogattuk, még énekeltek is nekünk! (Peter atya nevet) Ez egyértelműen azt mutatta, hogy örömmel fogadtak minket, és meg akarták osztani velünk ezt az örömet. A dallasi tanárok ilyet biztosan nem csinálnának! (nevet)

És ahogy Peter atya is említette, a Parázs csoport szerintem is csodálatos kezdeményezés. Engem különösen az érintett meg, hogy a fiatalabbak után megjelentek az idősebb diákok is, akik elkezdték őket kísérni, segíteni, bátorítani – hitük megosztásával. Ez hatalmas dolog, és igazán felemelő volt látni.

Mesélnének arról, hogyan működik az előkészítő iskolájuk? Mi teszi különlegessé?

Paul atya: Egy kicsit elkényeztetettnek is mondhatnánk magunkat, hiszen húsz szerzetes dolgozik az iskolában – van, aki matematikát, más természettudományokat, történelmet, vagy akár testnevelést és sportot tanít. Ami talán nemcsak Amerikában, hanem világszinten is különlegessé teszi az iskolánkat, az az, hogy amikor egy fiatal megismerkedik egy ciszterci szerzetessel, nem kap egyetlen sablont, hogy „na, ilyen egy szerzetes.” Nagyon sokféle személyiség van közöttünk – különböző érdeklődési körrel, képességekkel, stílussal. Így a fiatalok számára is világossá válik, hogy nem kell egy adott típusnak megfelelni ahhoz, hogy valaki boldog és hiteles ciszterci szerzetes legyen. Lehetsz önmagad.

Az is nagyon különleges, hogy a tanító szerzeteseink közül sokan maguk is az iskola egykori diákjai. Ahogyan nálatok is visszatérnek öregdiákok tanítani, nálunk is vannak olyanok, akik tanárként tértek vissza – sőt, néhányan közülük szerzetesek is lettek. Ez is különlegessé és értékké teszi a közösségünket.

Peter atya: A másik nagyon szembetűnő sajátosság, hogy az iskola közvetlenül az apátság mellett van, és az apátság része egy gyönyörű templom. A fiúk legalább hetente egyszer átjönnek az apátságba misére. Minden évfolyamnak saját heti miséje van.

Ami szintén nagyon értékes szerintem – és ez az oka annak, hogy az iskola kicsi is marad –, hogy minden évfolyamon egyetlen osztály (form) van. (Ahogy én tudom, nálatok a Szent Imrében négy van.) Nálunk két csoportra oszlik az évfolyam, de a diákok mégis egy formának tekintik magukat. Soha nem azt mondják, hogy „én a 3A-ba járok”, hanem azt, hogy „harmadikos vagyok.” Egyetlen tanár – az osztályfőnök, form-master – felelős a negyven fiúból álló csoportért, és ez nagyon szép dolog. Elég sokan vannak ahhoz, hogy nagyfokú sokszínűség legyen köztük – vallási, faji, társadalmi háttérrel tekintve –, de még mindig elég kevesen ahhoz, hogy az osztályfőnök valóban megismerhesse és gondoskodhasson mindegyikükről.

Paul atya: És ahogy nálatok is, nálunk is sok kiváló világi tanár – férfiak és nők – tanít, akik a ciszterci karizmát hordozzák, miközben saját szakterületük igazi mesterei – legyen az matematika, tudomány vagy művészet. Nélkülük nem lennénk azok, akik vagyunk. Ők valóban hivatásként élik meg, hogy formálják és nevelik a fiatalokat.

Végül szeretnék még egy dolgot kiemelni, ami különlegessé tesz minket – és ezt Zircből és Budapestről örököltük. Ugyanúgy, mint nálatok, nálunk is nagyon magas az elvárás az akadémiai kiválóság és az értelem autonómiája terén. Ciszterciként nemcsak Bibliát tanítunk, hanem értjük az analízist és a fizikát is... És még ha Jézus nevét ki sem mondjuk, Isten ott van a matematikában, a történelemben, az irodalomban – ha jól tanítjuk őket, ezek is az igazság és a szépség felé vezetnek. Így a diákjaink számára – ahogy nálatok is – a hit és az értelem nem ellentétben áll, hanem természetes módon kiegészítik egymást. Azt hiszem, ebben a tekintetben a mi gyerekeink is „el vannak kényeztetve.”

Köszönöm szépen az interjút! És a látogatást!!

Készítette: Pozsgai Csanád (12.c)